

NAHKHIIRTE JA LINDUDE RÕNGASTAMISE KORD

1. Üldsätted

- 1.1. Nahkhiirte ja lindude rõngastamise korras (edaspidi kord) sätestatakse lindude ja nahkhiirte rõngastamise, atesteeringu taotlemise, rõngastamise koolituste korraldamise, atesteerimise ja atesteeringu lõpetamise tingimused ning rõngaste tellimise, väljastamise ja aruandluse kord.
- 1.2. Keskkonnaagentuur annab atesteeringu looduskaitseaduse § 58³ ja energeetika- ja keskkonnaministri 13.07.2026 määruse nr 61 "Nahkhiirte ja lindude rõngastamise, atesteeringu taotlemise, atesteerimise ning aruande esitamise kord" alusel.
- 1.3. Atesteering annab õiguse linde ja/või nahkhiiri rõngastada.

2. Atesteeringu taotlemine

- 2.1. Nahkhiirte ja/või lindude rõngastamise atesteeringu taotleja (edaspidi taotleja) esitab digitaalselt allkirjastatud avalduse vormi (lisa 1) Keskkonnaagentuuri e-posti aadressile kaur@envir.ee.
- 2.2. Avaldusele tuleb lisada digitaalselt allkirjastatud vabas vormis soovituskiri asjakohast atesteeringut omavalt rõngastajalt. Keskkonnaagentuuril on õigus võtta ühendust taotleja ning soovitajaga ja esitada täpsustavaid küsimusi taotleja varasema kogemuse kohta.
- 2.3. Soovituskiri peab sisaldama vähemalt:
 - 2.3.1. atesteeringu taotleja varasema kogemuse loetelu, sh loetelu liikidest ja püügiviisidest;
 - 2.3.2. soovitust lubada atesteeringu taotleja atesteerimisele.
- 2.4. Atesteeringu taotlejal peab vastavalt energeetika- ja keskkonnaministri 13.07.2026 määruse nr 61 „Nahkhiirte ja lindude rõngastamise, atesteeringu taotlemise, atesteerimise ning aruannete esitamise kord“ § 4 lõike 2 punktis 4 sätestatule oma avalduses välja tooma varasema rõngastamise kogemuse. Keskkonnaagentuur loeb atesteeringu andmisel vajalikuks kogemuseks:
 - 2.4.1. valitud linnuliigid, v.a. must-toonekurg ja I kaitsekategooria röövlinnud, püüdes ilma abivahenditeta või lõksuga või nimetamata muu abivahendiga – vähemalt 20 linna rõngastamine samast liigi valimist;
 - 2.4.2. kõikide linnuliikide rõngastamiseks, v.a. must-toonekurg ja I kaitsekategooria röövlinnud, püüdes ilma abivahenditeta või lõksuga või nimetamata muu abivahendiga. Vajalik üle 30 linnuliigi ja vähemalt 1000 isendi rõngastamine;
 - 2.4.3. kõikide linnuliikide rõngastamiseks, v.a. must-toonekurg ja I kaitsekategooria röövlinnud, püüdes loorvõrgu või mõrraga. Vajalik üle 50 linnuliigi ja vähemalt 5000 isendi rõngastamine loorvõrgu ja mõrraga;
 - 2.4.4. must-toonekure ja I kaitsekategooria röövlindude jaoks, püügiviisist sõltumata. Vajalik rõngastamise kogemus tähendab vähemalt 20 linna rõngastamist samast liikide valimist;
 - 2.4.5. nahkhiired, püüdes ilma abivahenditeta või loorvõrguga või harf- ehk võrepüümisega või muu abivahendiga – vähemalt 50 nahkhiire rõngastamine viiest

liigist, sh suurvidevlane, põhja-nahkhiir, pargi-nahkhiir, suurkõrv ja üks lendlase liik.

- 2.5. Varasem rõngastamise kogemus võib olla saadud Eestis vastavat atesteeringut omava(te) rõngastaja(te) juhendamisel, sh Keskkonnaagentuuri hallatavates linnujaamades, või mõnest muust EURING süsteemiga liitunud riigist. Kui rõngastamise kogemus on saadud väljaspool Eestit, tuleb atesteeringu taotlejal esitada selle kohta tõestus – väljavõte vastava riigi rõngastuskeskusest.
- 2.6. Keskkonnaagentuur kontrollib esitatud atesteeringu avalduses olevaid andmeid ning nõuetekohaste dokumentide olemasolu korral edastab hiljemalt 30 päeva jooksul taotlejale e-kirja teel teavituse koolituse ja atesteerimise aja kohta.

3. Rõngastamiste koolituste korraldamine ja atesteerimiste läbiviimine

- 3.1. Atesteeringu taotleja peab enne atesteerimiseksami sooritamist läbima rõngastamise koolituse. Rõngastamise koolitus peab olema läbitud vähem kui aasta enne atesteerimiseksami sooritamist.
- 3.2. Keskkonnaagentuuri läbiviidavad lindude rõngastamiste koolitused toimuvad rõngastushooajal Pulgoja ja/või Kabli linnujaamades (enamasti juuli lõpust oktoobri lõpuni). Lindude ja nahkhiirte koolituste aeg ja atesteerimiseksami aeg ning koht lepatakse taotlejaga kokku individuaalselt.
- 3.3. Rõngastamise koolitus sisaldab muuhulgas ohutustehnika tutvustust, isendite käsitlemist ja aruannete täitmist. Lindude rõngastamise koolitus sisaldab lisaks Kabli ja Pulgoja linnujaamade tutvustust. Koolituse lõppedes kinnitavad koolitaja ja taotleja koolituse läbimist allkirjaga.
- 3.4. Nahkhiirte käsitlemiseks Keskkonnaagentuuri korraldatud koolitusel ja atesteerimiseksamil on tungivalt soovituslik, et taotleja on ennast marutaudi vastu vaktsineerinud.
- 3.5. Looduskaitseaduse § 58⁴ lõike 2 punkti 1 alusel ja keskkonnaministri 02.02.2022 määruse nr 7 „Keskkonnaagentuuri põhitegevusega seotud tasuliste teenuste loetelu ja tasumäärad“ alusel kehtestatud atesteerimistasu peab olema makstud hiljemalt kolm tööpäeva enne planeeritavat koolituse toimumist.
- 3.6. Juhul, kui atesteerimiseksami aega tuleb lindude või nahkhiirte püügiks sobimatute ilmaolude või muude ettenägematute asjaolude tõttu muuta, pakutakse kolm alternatiivset atesteerimiseksami aega.
- 3.7. Atesteerimiseksam koosneb kirjalikust ja praktilisest osast:
 - 3.7.1. Kirjalik osa sisaldab lisaks üldistele küsimustele ohutustehnika ja looduskaitsealuste kohta ka küsimusi taotletavate liikide bioloogia kohta ning rõngastamise aruande vormistamist. Kirjalik osa toimub vahetult enne praktilise osa läbimist.
 - 3.7.2. Praktilise osa läbimise juures on vähemalt kaks Keskkonnaagentuuri spetsialisti. Praktilise osa läbimise otsus ja/või puudused protokollitakse. Praktilise osa käigus tuleb sooritada taotletavat atesteeringut kinnitavaid ülesandeid, sh:
 - 3.7.2.1. püügivahendite käsitlemine ja linna/nahkhiire püügivahendist eemaldamine ja käsitlemine;
 - 3.7.2.2. liikide määramine ning soo ja vanuse tunnuste eristamine, kasutades isiklikke määrajaid;
 - 3.7.2.3. lindude ja/või nahkhiirte rõngastamine, kasutades isiklikku varustust, sh eri suuruses tangid rõngaste paigaldamiseks ja eemaldamiseks;
 - 3.7.2.4. märgistatud lindude ja/või nahkhiirte andmete ülesmärkimine ja aruannete vormistamine.

- 3.8. Atesteerimiseksami kirjaliku osa küsimused koostab kolmeliikmeline Keskkonnaagentuuri eksamikomisjon (linnujaamade töö eest vastutav spetsialist, eluslooduse osakonna juhtivspetsialist ja eluslooduse osakonna juhataja).
- 3.9. Atesteerimiseksami läbimiseks tuleb kirjalikus osas õigesti vastata vähemalt 90 protsenti küsimustest ja läbida edukalt kogu praktiline osa. Isendite vigastamine või surmamine tähendab automaatset läbikukkumist.
- 3.10. Atesteerimiseksami tulemus tehakse taotlejale teatavaks kohe pärast atesteerimiseksami toimumist. Atesteeringu andmise või mitte andmise käskkiri edastatakse e-kirja teel 30 päeva jooksul.
- 3.11. Isik, kes ei ole nõus atesteerimiseksami tulemusega, võib pöörduda Keskkonnaagentuuri poole selgituste saamiseks või taotleda kordusatesteerimist 30 päeva jooksul otsuse teatavaks tegemisest alates.
- 3.12. Kordusatesteerimiseksami aja ja koha määrab Keskkonnaagentuur.
- 3.13. Kordusatesteerimiseksami mittesooritanu peab enne järgmist atesteerimist esitama uuesti atesteeringu avalduse ja läbima uuesti koolituse.

4. Rõngaste tellimine, väljastamine ning aruandlus

- 4.1. Keskkonnaagentuur väljastab atesteeritud rõngastajale rõngaid looduskaitseaduse §-s 58⁴ ja keskkonnaministri 02.02.2022 määruses nr 7 „Keskkonnaagentuuri põhitegevusega seotud tasuliste teenuste loetelu ja tasumäärad“ sätestatud hinnakirja alusel.
- 4.2. Rõngaste tellimiseks tuleb atesteeritud rõngastajal esitada vabas vormis taotlus Keskkonnaagentuuri e-posti aadressile matsalu@envir.ee, kus on märgitud soovitud rõngaste tüüp ja kogus ning kättesaamise viis (üleandmine Penijõe kontoris aadressil Penijõe mõis, Lääneranna vald 90305 Pärnu maakond või edastamine pakiautomaati).
- 4.3. Keskkonnaagentuur väljastab rõngad vaid juhul, kui varasemad aruanded (vt. punkt 4.5) on korrektselt esitatud ja Keskkonnaagentuuri poolt vastu võetud.
- 4.4. Keskkonnaagentuur täpsustab tellimust vastavalt olemasolevatele rõngaseeriatele (vt. punkt 4.8) enne arve väljastamist, tellimus väljastatakse pärast arve tasumist.
- 4.5. Kohustuslikud rõngastamise aruande vormid avaldatakse Keskkonnaagentuuri kodulehel.
- 4.6. Rõngastamise aruanded tuleb rõngastajatel esitada järgmiselt:
 - 4.6.1. vahearuanne 1. jaanuarist 31. juulini rõngastatud lindude kohta tuleb esitada hiljemalt 20. septembril;
 - 4.6.2. aastaaruanne 1. augustist 31. detsembrini rõngastatud lindude kohta tuleb esitada hiljemalt järgmise kalendriaasta 20. jaanuaril;
 - 4.6.3. nahkhiirte rõngastajal tuleb iga kalendriaasta kohta esitada aastaaruanne rõngastatud nahkhiirte kohta hiljemalt järgmise kalendriaasta 20. jaanuaril.
 - 4.6.4. Koos aastaaruandega tuleb esitada info rõngastaja poolt kasutatud ja varus olevate rõngaste kohta ning vajadusel kadunud või hävinud rõngaste kohta.
- 4.7. Kaasrõngastajaks märgitakse ainult üks atesteeringuta linnu või nahkhiire rõngastanud isik, kes rõngastas atesteeritud rõngastaja järelevalve all.
- 4.8. Iga liigi rõngastamiseks on ette nähtud kindel rõngaseeria. Rõngaseeriade ja liikide vastavust kirjeldav tabel avaldatakse Keskkonnaagentuuri kodulehel.

5. Rõngastamine värviliste rõngastega

- 5.1. Värvilisi plastikust rõngaid on lubatud kasutada energeetika- ja keskkonnaministri 13.07.2026 määruse nr 61 „Nahkhiirte ja lindude rõngastamise, atesteeringu taotlemise, atesteerimise ning aruannete esitamise kord“ § 2 lõike 1 alusel ainult koos metallist rõngastega.
- 5.2. Värviliste rõngaste kasutamise õigus on ainult atesteeritud isikul, kes peab esitama Keskkonnaagentuurile taotluse järgmiste andmetega:

- 5.2.1. rõngastamise eesmärk;
- 5.2.2. uuritava liigi nimetus (liikide nimetused) ja rõngastatavate isendite ligikaudne arv;
- 5.2.3. piirkonna ja perioodikirjeldus, kus ja millal rõngastamine toimub;
- 5.2.4. värviliste rõngaste kasutamise metoodika;
- 5.2.5. värviliste rõngaste kasutamise korral koostöö kinnitus liigi või liigirühma värviliste rõngaste kasutamise rahvusvahelise projekti juhi või koordinaatoritega;
- 5.2.6. projekti kaasatud rõngastajate nimed.

6. Püügi läbiviimine rõngastamise eesmärgil

- 6.1. Statsionaarsed püügivahendid peavad olema tähistatud andmetega, mis võimaldavad püügi läbiviija tuvastamist. Püügivahenditele tuleb märkida atesteeritud rõngastaja nimi, atesteeringu number, kontaktandmed ja püügi eesmärk. Püügivahendi märgistamise näidisblankett on esitatud lisa 2.
- 6.2. Suuremõõtmelistel statsionaarsetel püügivahenditel, nagu võrgud, mõrrad, labürindid, peavad püügi läbiviija andmeid sisaldavad tähised olema püügivahendi mõlemas otsas või kõigis välimistes nurkades.

7. Atesteeringu lõpetamine

- 7.1. Atesteeringu lõpetamiseks atesteeritud rõngastaja omal algatusel tuleb esitada Keskkonnaagentuurile (kaur@envir.ee) digitaalselt allkirjastatud vabas vormis atesteeringu lõpetamise taotlus koos jooksva aasta vahe-või aastaaruandega. Lisaks tuleb tagastada kasutamata rõngad aadressile Penijõe mõis, Lääneranna vald 90305, Pärnu maakond.
- 7.2. Keskkonnaagentuur kontrollib atesteeringu lõpetamise taotlusel olevaid andmeid ning edastab hiljemalt 30 päeva jooksul taotlejale otsuse atesteeringu lõpetamise kohta.
- 7.3. Kui atesteeringu kehtivus lõpetatakse looduskaitseaduse § 58³ lõike 8 alusel, saadab Keskkonnaagentuur rõngastajale otsuse atesteeringu lõpetamise kohta e-kirjaga.

Lisa 1 – atesteeringu taotlemise vorm

Lisa 2 – statsionaarse püügivahendi märgistuse näidisblankett